

Tove Ljungberg
Kollektivtrafik
E-post: tove.ljungberg@regionjh.se

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Svar på remiss av promemorian Tillfälligt statsbidrag för sänkta priser i kollektivtrafiken

KN2026/01173

Sammanfattning

Region Jämtland Härjedalen är i grunden positiv till förslaget om ett tillfälligt statligt stöd för sänkta priser i kollektivtrafiken. Åtgärden kan bidra till att stärka kollektivtrafikens attraktivitet och underlätta för hushåll i en situation med höga drivmedelspriser.

Samtidigt innebär förslaget utformning flera osäkerheter för de regionala kollektivtrafikmyndigheterna. Region Jämtland Härjedalen bedömer särskilt att osäkerheten kring ersättningsnivåer, efterhandsutbetalning och effekter på resande och intäkter innebär ekonomiska risker. Effekterna av prissänkningen bedöms dessutom kunna vara mer begränsade i glesa regioner, och ett ökat resande kan innebära utmaningar kopplade till kapacitet och genomförande. Region Jämtland Härjedalen anser därför att villkoren behöver vara tydliga och förutsägbara för att möjliggöra ett effektivt genomförande.

3 Bidrag för sänkta priser i kollektivtrafiken

Region Jämtland Härjedalen instämmer i intentionen att kompensera regionala kollektivtrafikmyndigheter för en halvering av priset på månadsbiljetter. Förslaget innebär dock en låg grad av flexibilitet eftersom stödet förutsätter en prissänkning om minst 50 procent, vilket begränsar möjligheten att anpassa åtgärden till regionala förutsättningar.

Region Jämtland Härjedalen bedömer att den modell som bygger på antalet sålda månadsbiljetter innebär osäkerheter. Det är sannolikt att resenärer i ökad utsträckning övergår från enkelbiljetter till månadsbiljetter, vilket påverkar intäktsstrukturen. Samtidigt är det svårt att förutse i vilken omfattning nya resenärer tillkommer. Den samlade effekten på intäkterna är därför osäker, vilket även framgår av promemorian.

Region Jämtland Härjedalen bedömer samtidigt att den tillfälliga prisnedsättningen har potential att nå nya resenärer, både under perioden och därefter, som annars inte skulle ha valt kollektivtrafiken. Genom att fler provar månadsbiljetten skapas en möjlighet att behålla en del av dessa resenärer även när priset återgår till ordinarie nivå, vilket på sikt kan stärka både resandeutvecklingen och intäktsbasen.

4 Ikraftträdande

Region Jämtland Härjedalen har förståelse för att förordningen föreslås träda i kraft skyndsamt. Samtidigt innebär tidplanen att regionerna behöver fatta beslut och genomföra ändringar innan alla förutsättningar är fullt klarlagda. Detta ökar genomföranderisken och ställer stora krav på snabb anpassning av införande i system och biljettvillkor.

5 Konsekvenser

Region Jämtland Härjedalen delar i huvudsak promemorians bedömningar av konsekvenser, men vill förtydliga några aspekter.

När det gäller effekter på resandet konstateras att dessa är svåra att bedöma. Region Jämtland Härjedalen delar den bedömningen och vill understryka att prisets betydelse för resandeutvecklingen är mindre i glesa regioner. Faktorer som utbud, restider och tillgänglighet har ofta större betydelse, vilket innebär att effekterna av en prissänkning kan bli begränsade.

Avseende effekter för regionala kollektivtrafikmyndigheter innebär förslaget både möjligheter och risker. Ett ökat resande kan kräva förstärkningar i trafiken, vilket kan medföra ökade kostnader. Samtidigt finns en osäkerhet kring om de avsatta medlen är tillräckliga. Om anslaget inte räcker ska stödet reduceras proportionellt, vilket innebär att en del av intäktsbortfallet kan komma att bäras av regionerna. Region Jämtland Härjedalen vill också tydliggöra att det finns en ekonomisk risk kopplad till om de avsatta medlen inte fullt ut räcker för att täcka kollektivtrafikmyndigheternas intäktsbortfall. Även om risken bedöms som relativt begränsad innebär konstruktionen att en del av risken överförs till regionerna.

Vidare innebär den föreslagna ansökningsprocessen en snäv tidsram. Ansökan ska lämnas in senast två veckor efter respektive ansökningsperiod, vilket är en kort tidsfrist i förhållande till den administration och kvalitetssäkring som krävs. Samtidigt är detaljerna kring hur ansökan ska utformas ännu inte fullt ut klarlagda. Detta försvårar planeringen och innebär en risk för ökad administrativ belastning samt osäkerhet i hanteringen av ansökningarna.

Ett ökat resande till följd av kraftigt sänkta biljettpriser kan också innebära utmaningar kopplade till kapacitet. I delar av trafiken där beläggningen redan är hög kan möjligheten att möta en efterfrågeökning vara begränsad, särskilt på kort sikt. Det kan

vara svårt att snabbt sätta in fler fordon eller utöka trafikutbudet, bland annat på grund av fordons- och personalbrist.

Om kapaciteten inte kan anpassas i samma takt som efterfrågan finns en risk för överbelastning i trafiken, exempelvis i form av fullsatta fordon där resenärer inte kommer med. Detta kan leda till försämrad upplevd kvalitet, minskat förtroende för kollektivtrafiken och i förlängningen påverka resenärernas vilja att resa kollektivt och därmed motverka syftet med åtgärden.

REGION JÄMTLAND HÄRJEDALEN

Jenny Sellsve (S)
Kollektivtrafiknämndens ordförande

Magnus Aspegren
Regional utvecklingsdirektör

Yttrandet är fastställt av kollektivtrafiknämnden 2026-06-10 § 41